

Излази тромесечно
Година IV • Број 10
Зима 2012

БУДИЛНИК

Лист геронтолошког центра „Нови Сад“
Бесплатан примерак

ИСКУСТВА: ВАЖНО ЈЕ ВОЛЕТИ СВОЈ ПОСАО
ИСКУСТВА САД У ЗБРИЊАВАЊУ СТАРИХ ЛИЦА
ЛИКОВНА АЗБУКА: ИКОНА

САДРЖАЈ:

Реч уредника	3
Актуелности	4
Додељена признања и награде	4
Наши корисници у Јагодини	5
Манифестације у време празника	5
Изложба фотографија о лепшој и активнијој старости одржана на СПЕНСУ	6
Изложба корисника Прихватишта у Футогу	7
Завршена акција прикупљања књига	8
Светосавски бал	8
Отворена је изложба ликовних радова насталих у току „Плетисанке 4“	9
Проблеми бескућника	10
Стручна усавршавања	10
Живот	10
Искуства	11
Искуства Сједињених Америчких Држава у збрињавању старих лица	11
Важно је волети свој посао	12
Кориснички кутак	14
Ликовна азбука	14
Пикасове мисли	15
Чезња	16
Снови	16
Судоку	16
Рецепти	17
Безимена торта	17
Путописи	18
Касаба на граници	18

„Будилник”, интерно гласило Геронтолошког центра „Нови Сад”

Издавач: Геронтолошки центар «Нови Сад»; Фрушкогорска 32, 21000 Нови Сад

Телефони: +381 21 450 266; +381 21 6 350 542; Факс: +381 21 6 350 782;

web site: www.gerontns.rs; e-mail: gerontns@neobee.net

За издавача: директор Геронтолошког центра “Нови Сад” доц. др Ђорђе Петровић

Уредник: Милена Летић-Јовеш, професор

Сарадници у овом броју: Славица Поповић, помоћник директора ГЦ;

Наташа Дрча, организатор стручног усавршавања; Мира Берић, дипл. соц. радник;

Борка Ћетковић, Нада Јурић, радни инструктори

Web master: Немања Ђурић

Графичка припрема: Милош Молнар

Штампа: “Штампарија Атеље”, Сремска Каменица

Тираж: 1000 примерака

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

613.98(497.113 Нови Сад)

BUDILNIK : Interno glasilo Gerontološkog centra “Novi Sad” / urednik Milena Letić-Joveš. -
God. 3 Br. 8 (2009) - . - Novi Sad : Gerontološki centar “Novi Sad”, 2009-. - Ilustr. ; 30 cm

Tromesečno

ISSN 2217-5490

COBISS.SR-ID 263658247

РЕЧ УРЕДНИКА

Нико није довољно богат да би пропустио осмех, нити је толико лош да га не заслужије.

Овај број „Будилника“ држаћете у рукама у време одмора од новогодишњих празника. Предлажем да честитања заменимо подсећањем на мудрости Јевреја, које могу оплемењити и обогатити живот у 2012.

Зато, у години која је пред Тобом, драги читаоче НАЋИ ВРЕМЕНА!

Нађи времена за рад, јер то је цена успеха.
Имај времена за размишљање, јер то је извор моћи.
Имај времена за игру, то је тајна младости.
Имај времена за пријатељство, то је пут до среће.
Имај времена за сањарење, то је пут ка звездама.
Имај времена да волиш и да будеш вољен, то је привилегија богова.
Имај времена да гледаш око себе, сувише је кратак дан за себичност.

И ако некад сретнеш особу која више нема осмеха буди великодушан, дај јој свој, јер нико не осећа такву потребу за осмехом као они који не могу да га дају другима.

Закуцај понекад на туђа врата не да тражиш, већ да понудиш помоћ.

*Много здравља и среће свим
читаоцима Будилника у
2012. години*

Милена Петрић Јован

АКТУЕЛНОСТИ

Додељена признања и награде

Пригодним културно-уметничким програмом 31.октобра 2011. затворена је манифестација Сунчана јесен живота. У току завршне свечаности, додељујући награде, Мира Берић и Весна Матић су нагласиле:

Борећи се за што бољи пласман у свакој дисциплини сви смо победници у категорији радост живљења!

Додељени су ПЕХАРИ:

1. ЕКИПИ КЛУБА „НОВО НАСЕЉЕ“
ЗА ОСВОЈЕНО ПРВО МЕСТО у току турнира у шаху
2. ПЕУЛИЋ МИРИ ИЗ КЛУБА „НОВО НАСЕЉЕ“
ЗА ОСВОЈЕНО ПРВО МЕСТО у појединачној конкуренцији за жене
3. УЗЕЛАЦ МИЛИЦИ ИЗ КЛУБА „КЛИСА“, ЗА ОСВОЈЕНО ПРВО МЕСТО

СПЕЦИЈАЛНА НАГРАДА припала је:

1. ОБРОВСКИ ДОБРИНКИ ИЗ КЛУБА „23.ОКТОБАР“
и СЕКЦИЈИ „ЉУБИТЕЉИ ЛЕПЕ РЕЧИ“

А ПРИЗНАЊА ЗА НЕЗАБОРАВНЕ ПРОГРАМЕ ТОКОМ МАНИФЕСТАЦИЈЕ добили су ДУШИЦА КНЕЖЕВИЋ И ЛИКОВНА СЕКЦИЈА

СВИ ПЕХАРИ ОСВОЈЕНИ ТОКОМ ОКТОБРА, ОСТАЈУ У ТРАЈНОМ ВЛАСНИШТВУ КЛУБОВА И ПОЈЕДИНАЦА.

Наши корисници у Јагодини

Наши учесници на манифестацији Етно-трпеца у Јагодини, која није такмичарског карактера добили захвалницу за учешће.

Манифестације у време празника

У свим домовима Геронтолошког центра „Нови Сад“ одржане су божићна миса и литургија. Обележени су новогодишњи празници свечаним дружењима и новогодишњим концертима.

Изложба фотографија о лепшој и активнијој старости одржана на СПЕНСУ

У децембру 2011. у простору СПЕНСА, испред Градске кафане, отворена је изложба фотографија посвећена лепшој и активнијој старости. Свечаном отварању изложбе допринели су и наши корисници, који су, са радним терапеутима и организаторима, учествовали у програму, отварању и гласању за најлепшу изложену фотографију.

„Златно доба живота“ је пројекат, који има за циљ промену слике о старима у Србији, а све у циљу смањења постојеће дискриминације и активнијег укључивања старије популације у друштвени живот. Овај пројекат се реализује средствима Европске уније у оквиру пројекта „Подршка цивилном друштву“ Делегације Европске уније у Републици Србији. Суфинансијер пројекта је Министарство за привредну сарадњу и развој Савезне Републике Немачке.

Централна активност пројекта је изложба фотографија о лепшој и активнијој старости, формирана на основу јавног фото конкурса. Ова путујућа изложба, током тро-недељних гостовања у Новом Саду, Ужицу, Лесковцу, Бору и Београду, биће повод за окупљање социјалних партнера и интересних група у свакој од ових средина, покретање иницијатива и конкретних активности у смислу смањења дискриминације, освешћивање предрасуда и слично. Посетиоци изложбе ће, у свим градовима, гласати за три најбоље фотографије, које ће на крају пројекта бити новчано награђене.

Награђене фотографије ће, на крају пројекта, предвиђеног да траје годину дана, послужити за јавну кампању лепше и активније старости, а сама изложба ће свој живот наставити у Немачкој, путујући кроз институције за образовање одраслих у Немачкој.

По завршетку изложбе у Београду, биће одржана међународна конференција на којој ће учествовати стручњаци из земље и иностранства, и на којој ће бити представљена и Књига добре праксе за борбу против дискриминације старих, настала током пројекта. Пројекат реализују Друштво за образовање одраслих из Београда, ЕДИТ из Новог Сада, Керамика Злакуса из Ужица, Лесковачки културни центар и МИБОР из Бора, у сарадњи са немачком организацијом dvv international.

Изложба корисника Прихватилишта у Футогу

Продајна изложба креативних ликовних и ручних радова корисника Прихватилишта у Футогу, организована у новембру 2011. јединствен је догађај. Своје графике, аквареле и ручне радове, изложили су корисници Прихватилишта, у просторијама трпезарије. Неадекватан изложбени простор није умањио детињу радост корисника ове Установе. Лепо је било видети ликовне креације Владимира Добродовског, Стевана Геребњева, Зорана Грабежа, Хајрије Саболецки, Иренке Балатон, Игора Стојановића, Клапаревић Зорице, Саве Рекића и других, на изложбеном паноу који је припремила Љубица Убавић, организатор културно-забавних активности. Подједнако су уживали, како посетиоци тако и сами аутори међу којима је било и социјалних радника. Идеју да се организује оваква изложба дала је руководилац РЈ „Прихватилиште“, Анђелија Бараћ.

Уз максимално залагање корисника и свих запослених - идеја је и реализована.

Изложбену поставку осмислили су и креирали сами корисници Прихватилишта, сарађујући са социјалним радницима и радним инструкторима.

- Новац, прикупљен продајом изложбених експоната нећемо потрошити на „пићенце“, као што смо до сада трошили „џепарац“, већ за набавку материјала потребног за припрему нове изложбе - обећали су корисници.
- Дружење са уметношћу много је лепша активност од дружења уз пићенце – кажу.
- За добро никада није касно - додаје Анђелка Бараћ, руководилац ове радне јединице.
- У добром је здравље.

Завршена акција прикупљања књига

акција прикупљања књига за Геронтолошки центар „Нови Сад“, коју је организовало Радиодифузно предузеће 021, протекла је успешно. Десетог јануара, у просторијама библиотеке Дома на Новом насељу, књиге нашим корисницима, у име организатора акције, уручила је Душка Куручић.

Свечаном уручивању прикупљених књига (1200 књига је прикупљено у тој акцији) присуствовала је и помоћник директора, Славица Поповић, која се захвалила организатору, у име Установе, за добро осмишљену и веома корисну акцију, која је обогатила фонд наших библиотека.

Светосавски бал

Двадесет и седмог јануара, у Клубу за стара и одрасла лица, на Новом насељу, одржан је светосавски бал. Како и приличи балу, весели и насмејани гости изабрали су краља и краљицу. Вера Страјнић краљица је бала, а Ђорђе Матић-краљ. Милан Дудић и Љубица Башић су „вице краљевски пар“

Лепа Шуњевић, пригодним је говором подсетила бројне учеснике свечаности на Светог Саву:

Свети Сава (по рођењу Растко Немањић) рођен око 1174.[1] у дежевачком крају на планини Голији, преминуо је 14. јануара (по јулијанском календару) 1236. у Трнову у Бугарској, при повратку са ходочашћа у Јерусалиму). Био је најмлађи син великог жупана Стефана Немање и први српски архиепископ. Био је брат краљева Вукана и Стефана Првовенчаног. Изборио се за самосталност рашке архиепископије од Византије 1219. године и поставио темеље данашње Српске православне цркве.

Растко Немањић је у младости од оца добио Захумље на управу. Међутим, Растко је побегао на Свету гору и замонашио се у руском манастиру Светог Пантелејмона.

Касније са својим оцем, који се у међувремену замонашио и добио име Симеон, подигао манастир Хиландар, први и једини српски манастир на Светој гори.

Отворена је изложба ликовних радова насталих у току „Плетисанке 4“

„Плетисанка 4“, ликовна колонија која се већ четврти пут заредом одржава у просторијама Дома пензионера у Футогу, ушетала је, једне јануарске вечери у Галерију КИЦ Футог. Ликовни радови наших колега, стваралаца, те познатих уметника великог срца, изложени су у Галерији Футог, где их можете видети током овог месеца.

Проблеми бескућника

У решавању проблема бескућника успостављена је сарадња са Центром за социјални рад који је, крајем 2011. отворио преноћиште за бескућнике. Корисници Дневног боравка за бескућнике, организовано и према списку се упућују на преноћиште. Остале услуге, у току дана пружају се у оквиру Дневног боравка у којему је, у овим зимским месецима, отежан рад. Дневно и преко четрдесет корисника затражи услуге у Прихватној станици-дневни боравак, на Булевару краља Петра. Запослени: социјални радници, неговатељице и остали, пружају услуге личне хигијене, прања и сушења веша, давања топлих напитака и сендвича, као и саветодавне услуге. Рад отежава мали и неадекватан простор за смештај бескућника који траже услуге боравка, Хитно је решавање простора за смештај бескућника, с обзиром на потребе Новог Сада.

Стручна усавршавања

Стручна усавршавања радника Геронтолошког центра, у протекла три месеца, одвијала су се према плану како екстерних, тако и интерних едукација. На интерним едукацијама, којима је присуствовало 142 здравствена радника, обрађене су теме: “Примена кинези терапије код неспецифичних плућних оболења” (Обренка Антонић, физиотерапеут); „Рехабилитација прелома кука код старијих особа“ (Драгица Граховац,); „Мултипла склероза-процена, третман, евалуација“ (Даниела Бацковић); „Болести бубрега – методе лечења и здравствена нега“ (Габријела Поповић)

Обука „Ефикасна комуникација са старима“, у облику радионица траје. У претходна три месеца похађале су је неговатељице Дома на Новом насељу.

ЖИВОТ

Живот је само сенка
Небеских вила дах
Кад све се претвори у пепео и прах
На камену гробна знаменка.

Бајке које се кратко памте
Кулиса пролазног сјаја
Веза која спаја и раздваја
Душе што надом пламте.

Живот је глумац сјајни
Са друге планете у нама
У срцу светлост и тама
И шкриња пуна тајни.

Сат је који чудно куца
Мржњом и љубављу једнако гласно
Одело што се носи страшно
И на крају по шавовима пуца.

Драго Чингел

ИСКУСТВА ИСКУСТВА СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА У ЗБРИЊАВАЊУ СТАРИХ ЛИЦА

На питање на који начин је организована брига о старима у САД, др Енрик Тангалос са Мејо клинике (Геронтолошка искуства са Мејо клинике, 2008.)

наводи да САД, вероватно има више старачких домова у односу на друга савремена и развијена друштва, објашњавајући да је могући узрок томе начин на који се култура Американаца преусмерила на смањење броја породичних заједница. У САД постоји висок проценат тзв. „асистираног живота“, који подразумева да стара лица живе самостално и добијају негу у кући, уместо бриге у институцијама. Све активности замишљене су тако да људе чине самосталнијим и социјални систем чини све да ограничи број хендикепа, које болест и старост доноси, да људи буду у стању да што самосталније функционишу у свом окружењу, односно сопственом дому.

Према истом извору и подацима из 2008. године, само 5% старих особа у САД налази се у домовима. Судећи по томе, може се рећи да Американци имају прилично здраву популацију, или да су уродили плодом програми подршке у отвореној ванинституционалној заштити. Треба имати у виду да у ранијем животном добу тај проценат расте, тако да око 40% лица, старијих од 65 година, искуси живот у старачком дому. Као и у другим системима. Поставља се питање партиципације корисника у услугама социјалне заштите. Око 90% особа збринутих у старачким домовима финансира се из програма Medic Aid, намењеног лицима која користе државну помоћ. Треба нагласити да брига о старима може коштати и до

30 000 долара годишње, па појединцима који крену са самопартиципацијом смештаја у дом, који потраје годинама, понестане новца после пар година, када постану сиромашни управо из тог разлога. Тада је државна помоћ неизбежна. Просечна старост корисника домова, последњих 20 година, у САД је расла на годишњем нивоу у просеку око 0,5 година. Просечна старост смештених у домове у 2008. била је је 84. године, а пре 20 година - 74 године.

Edward T. Creagan у приручнику „Здраво старење“ Клинике Мајо, упозорава да се приближно 78 милиона тзв. „baby- boomerа“, особа рођених након Другог светског рата, приближава пензији. Будући да су особе са 85 и више година део америчког становништва, који је у највећем порасту, поменути остарели „baby- boomeri“ имају реалне шансе да, користећи услове живота који значајно продужавају животни век, доживе

дубоку старост. Пажљиво пратећи демографска кретања, државна администрација, у сарадњи са социјалним и осталим надлежним службама, сваких десет година одржавају конференције о старењу, у Белој кући, са циљем остварења увида у проблеме лица старих преко 65 година, а који у 2008.години, у укупном становништву учествују са 13% , уз све присутнији пад наталитета, што су пресудни елементи за старење становништва.

Радмила Пеција Урошевић

ВАЖНО ЈЕ ВОЛЕТИ СВОЈ ПОСАО

Несвакидашњи сусрет мајстора и његовог ученика који се десио у Дому пензионера „Бистрица“, на Новом насељу, инспирисао је занимање за Ђуру Мравика, нашег корисника, који ми је открио неке детаље свога, како сам каже: „бурног“ живота, дозвољавајући да их поделим с вама.

- Уклапам се. У Дому ми је, иначе, веома пријатно. Редовно одлазим на овакве и сличне групне забаве. Као ђак био сам фолклориста, играо све народне игре – казао ми је приликом сусрета на светосавском балу.

Прича ми како је, од детињства, имао буран живот.

Родио се у Раковцу, у Срему. Крштен у Ердевику. Родитељи, Словаци, често су се премештали: из места у место, па се тако десило да Ђуро похађа више војвођанских школа. Памти догађаје из другог светског рата. Два су му учитеља убијена у Раковцу, па због тога није завршио први разред, али јесте други! И остале, редом.

Иако отац није подржавао његово школовање (желео је да Ђура буде земљорадник, земље је било много) Ђура се, ипак, уписао на дрвопрерађивачки занат, којег је завршавао тако успешно да су га хтели стипендирати на вишој школи примењених уметности. Занимао се за фину уметничку столарију, али и за бродску... за све врсте и облике занатског удешавања дрвета.

Зато нимало не изненађује чињеница да је, једног дана, управо његова столица постала избором председника СФРЈ, Јосипа Броза. Иако никада није био члан Савеза комуниста, прихваћен је као врхунски мајстор и произвођач столице, која се налазила у свим пословним просторима у којима је боравио Јосип Броз Тито. Искључиво на тој столици је седео. Тако је стваралаштво победило политику. Произведена у приватној

занатској радњи Ђуре Мравика, та столица прошла је атест урађен у приватном простору Брозових, на Дедињу.

Одобрена је производња и Ђуро је био срећан и задовољан човек. Опредио је и комплетну Титову вилу у Словенији, те вилу Александра Ранковића на Фрушкој гори.

Жали што никада није кориштена. Тито је планирао доћи на Фрушку гору, баш у ту вилу, због лечења срчане астме, али није дошао. Морао је у Љубљану, због ноге...

Иза Тита остале су Ђурине столице и фотеље, да сведоче о златним рукама овог мајстора, који се, по доласку у Дом пензионера на Новом насељу, сусрео са човеком којег је обучавао и подучавао племенитим вештинама прерађивања дрвета.

Тај човек је наш радни колега, Миливоје Мића Вукотић, запослен у служби одржавања, у Дому на Новом насељу.

Причао ми је о томе како је молио Ђуру да га учи племенитом занату, јер Ђуро, иначе, није држао шегрте. И како је кренуо „од метле“...метлом почињу сви занати...

Ђура је био човек који га није учио само томе како се прерађује дрво, већ и томе како се прерађује живот, како се стиче искуство, како се комуницира са муштеријама.

- Како се обликују и пресују клијенти - каже Мића.
- Важно је волети свој посао- тврде обојица. - Оно што даје посебан квалитет животу јесте љубав уткана у посао који обављаш..
- И никада се не сме запустити - додаје Ђуро, који у седамдесет и деветој години изгледа као младић. Виталност одржава дугим шетњама и бригом о исхрани. Једе много меда и медних производа. Не пуши. Дружи се. И:
- Помало пијем – смејући се поверава ми.

Говори и о томе како се начин живота невероватно променио за последњих двадесет година и како су људи постали другачији. Другачији је живот у домаћинствима, али и у садржају школовања. Заната више скоро и нема. Изумиру.

На моје питање:

- Какви су односи међу људима?- кратко одговара:
 - Несигурни!
 - Некада су људи били много искренији и солидарнији.Помагали једни другима –додаје.
 - Шта бисте саветовали млађима?
 - Баш зато што је све толико другачије не могу ништа саветовати. Оно време ми је много драже. То не значи да је и боље... Потребно је прилагођавати се животу.
- Испуњена Ђурином ведрином и осмехом, одлазим. Да се прилагодим....

Разговарала: Милена Летић-Јовеш

КОРИСНИЧКИ КУТАК ЛИКОВНА АЗБУКА

Црта и пише: Персида Малуцков

Далеке 988 године, Руска црква је после покрштавања примила хришћанство и потпала под утицај Цариградског патријархата.

Први религиозни утицаји долазили су из Византије доносећи одређене облике и схватања.

Византијско царство је дало прелепе мозаике и фреске а затим на црквеним подлогама и прве иконе.

Техника икона византијског раздобља очувана у РУСИЈИ задржала се до XX века. Боје се мешају са жуманцетом као везивним средством темпере. ПОДЛОГА на којој се слика је дрво- липа, бреза, храст, чемпрес. Премазана туткалом даска се грундира слојем алабастера растопљеног у житком лепилу. На осушену и глатку површину – ПОДЛОГУ, наноси се цртеж и бојама формира у слику свеца или светитеља.

Лево - БОГОРОДИЦА ВЛАДИМИРСКА- ВЛАДИМИРСКА БОГОМАТЕР
Чудотворна икона донета из ЦАРИГРАДА- XI-XII век. Сматра се једном од најстаријих чудотворних икона.

Десно - БОГОРОДИЦА КИКОТИСА
Икона на дрвету- манастир Богородице Кикотисе, КИПАР, XII век- најстарија икона пронађена на КИПРУ.

Пикасове
мисли:

Компјутери су
бескорисни,
јер дају само
одговоре.

Све што
можеш да
замислиш је
стварно.

За сутра одгађај
само оне ства-
ри због којих би
умро ако би их
оставио незавр-
шене.

Волео бих да
имам много
новца, али да
живим живо-
том сиромаша.

Много је вре-
мена потребно
да би човек
постао млад.

Сви ми знамо да
уметност није исти-
на. Уметност је лаж
помоћу које схватамо
истину, или барем ис-
тина која нам је дата
да схватамо.

Мајка ми је говорила,
„Ако си војник,
постани генерал. Ако
си свештеник, поста-
ни Папа.“ Уместо
тога, ја сам био сли-
кар, а постао Пикасо.

Требале су ми
четири године да
почнем сликати
као Рафаел, и цели
живот да почнем
сликати као дете.

Младост
нема
година.

Свака позитивна
ствар има своју
цену и у негативном
смислу; генијалност
Ајнштајна довела
нас је до Хирошиме.

Љубав је
највеће живот-
но освежење.

Чезња

Толико много, веома много
Времена је прошло откад те нема.
Да сам тада могла зауставити време
Не бих носила ово тешко бreme.

Где ли су Твоје очи миле
Зашто су се заувек скриле
Наш пропланак још на те чека
Чекам и ја као трава мека.

Вечерас је ноћ тиха и мека.
Месец као да се негде скрива
Где си ТИ?
Где су усне ти вреле
Које, успркос свему
Још увек ме желе.

Снови

Снови лагани, снови леви и варљиви
Не могу се ухватити
Нити зауставити.

Лепота снова је у томе што можеш
лутати

Можеш отићи с краја на крај света
А да те при томе нико не омета.

Понекад се чини да си досегао рај
Нико ти их не може узети
Не можеш им сагледати крај.

Зато су снови толико леви
Утисак имаш: можеш летети
И не стрепети!

Даница Богдановић

СУДОКУ

1				7			4	
	4	9	2		8			
			5		3			1
2		1	6				9	3
8								2
		5		2		6	1	4
	8		3					
	1							8
4		6						

	3		2					8
4						1		9
		5		1	9		4	2
9		2			1		3	
	1		5		4			7
	5	3		6				
		1			7		5	
5	7	4	6			2		
	8						9	

4	6	7	3	5	1	9	8	2
3	1	2	8	6	9	7	4	5
9	5	8	7	2	4	1	6	3
1	8	4	2	9	6	3	5	7
7	2	6	4	3	5	8	1	9
5	3	9	1	7	8	2	4	6
2	4	3	6	1	7	5	9	8
6	9	1	5	8	3	7	2	4
8	7	5	2	4	6	9	3	1

6	3	1	2	8	7	9	5	4
8	2	7	5	9	4	3	1	6
9	5	4	1	6	3	2	8	7
4	1	9	7	2	8	5	6	3
2	7	5	6	3	1	4	9	8
3	6	8	4	5	9	1	7	2
1	8	6	3	4	5	7	2	9
7	9	3	8	1	2	6	4	5
5	4	2	6	7	9	8	3	1

SVJREJER NOKODS

РЕЦЕПТИ БЕЗИМЕНА ТОРТА

Пеку се три коре: две тамне и једна бела од кокоса.

Тамна кора:

- 4 белањака
- 120 грама шећера
- 125 грама ораха

Умутити белањке, додати шећер, умутити га и на крају додати орахе. Кору пећи у калупу у који ставите папир за печење и то 20 минута на око 180 степени.

Тамну кору правите два пута на исти начин.

Светла кора:

- 5 белањака
- 180 грама шећера
- 150 грама кокоса

Умутити белањке, додати шећер, умутити га и на крају додати кокос. Кору пећи у калупу 20 минута на 200 степени.

Крема:

- 13 жумањака
- 200 грама шећера
- 100 грама чоколаде за кухање
- 250 грама маргарина или маслаца

Умутити жумањке са шећером, ставити их или на пару или у тефлон таву, додати чоколаду и загревати на лаганој температури стално мешајући док се чоколада не отопи и сједини са жумањцима у фину крему. Кад се крема потпуно охлади, саставити је са умућеним маргарином и филовати колач:

- црну кору
- фил
- белу кору
- фил
- црну кору
- фил

Даље колач украсити по жељи.
Пријатно!

ПУТОПИСИ КАСАБА НА ГРАНИЦИ

ЗУЛФИКАР ЗУКО ЦУМХУР (1920. - 1989.)

Једрене сам први пут видео прије двадесет година, у десном углу земљописне карте, сасвим при дну.

Само три црвена круга на зеленом.

Послије је Једрене било друго питање на матури: шеснаест чланова руско-турског уговора о миру потписаног 24. септембра 1829. у Једрену.

Сјећам се још да су Руси враћали Турцима Молдавију, Бугарску, Влашку и Румунију, а Турци Русима Георгију и Мерсију, Мингрелију и Гуријел, и да је један цар морао дати другоме милион и по холандских златника (не знам више ко коме); и да се Porta ту обавезала (свечано) да врати Србији шест нахија, и да је султан обећао ферман снабдјевен хатишерифом, и да је одређена ратна штета за неки рат од 1806...

То је све сто је остало од петке зарађене на Једрену прије петнаест година.

Доцније се опет споменуло Једрене, у кафани. Из Једрена је поријеклом и његово преосвештенство и екселенција Фан Ноли, митрополит православни и државник албански који се дуго носио с нашим радикалима и својим дефицитом и слао телеграме Лењину и Вилсону, а последије у Драчу обријао браду и на талијанској лађи - без мантије и отаџбине - бјежао испред краља Зогуа, качака и Пашића, чак у Америку да тамо пише сонете, и предаје музику на неком чувеном универзитету.

Онда сам видео Једрене на старинској фотографији у комплетима "Малог журнала". Једрене 1913. пуно војника и шајкача. Војска коју је Србија испратила с пјесмом, и погачама, и цвијећем на врховима пушака. И трећепозивци су ишли као на свадбу и пјевали: "Је сам ли ти Је-лане..."

Бугарска команда слала је сваког дана депеше: "Утре сте падна Одрине", а Шукри-пашин аскер се на крају ипак предао Војводи Степи.

То сам знао о Једрену прије виђења правога, и земаљскога, балканскога Едирна, друге пријестолнице Османлијског Царства с џамијама без вјерника и најсјеверније касабе Турске Републике са станицом без путника.

Једрене ме дочекало у великим златним шалварима сједећи у равници којом тече и шуми Марица, млитаво и тремо као бугарска химна.

У првим кадровима стајала је дуго Неимар Синанова Селимија, сама и несретна међу ћепенцима и врбама. Лијепа и ријетка ствар по коју се нико није вратио. Остала је за царством које се номадски селило, непокретна и беспомоћна.

Послије су у кадар ушли бедеми порушеног сараја и два-три влажна приземна собичка оскудног Градског музеја.

Дугометражни историјски филм о султанском Једрену брзо се свршио.

Бурса је сачувала љупкост и кад је престала бити пријестолница.

Истанбул је сачувао богатство и љепоту и када га је замијенила Анкара.

Једрене није сачувало ни успомене...

Из кукуруза се тек касније појавило смеђе насеље изгубљено у тарабама. Касаба из које је исцурио живот као вода из напукле старе чиније по чијој се ивици задржао блиједи траг старинске позлате.

Сокацима се сада одвија досадни нијем филм у сто хиљада чинова пун теферича, ашчиница и поспаних статиста који чекају хепиенд.

У цртачку биљежницу не може ни стати безброј варијација махалског урбанизма разапетог од Босанског Брода до Багдада и Дијар-Бекира.

За мноштво је остала бесмислено масивна зграда једренске жељезничке станице с колосијецима изгубљеним у дјетелини. Полубарокна џамија, полупруска касарна родила се у прошлом вијеку као архитектонски мелез у браку између кајзеровог " Drang nach Osten " и султан-Хамидовог: "ја вас-ја вас".

Лијево су бугарске пограничне карауле, "мед и млијеко", и крај свијета...

Пред биљежницом је само проријеђена чаршија из које су три пута панично бјежали и купци и трговци.

Сокацима без буке пролазе докони људи, половни "студебекери" и угојени курбани.

Исток и Запад се додирују, али се не сударају.

Свирају самбе, роштиљ ради, Гренџер глуми и пуцају бајрамске прангије.

Исток и Запад живе у срдочној копродукцији једне "импорт-експорт" стварности пуне дерта, "Сименса", овчетине, "Филип Мориса" и Хаџи-Бекировог рахатлокума.

У сваком стотом ћепенку под увјерењима и еснафским писмима, уз туце прописно поништених таксених марака, печалбари по један наш Тетовац, Гостиварац или Босанац, убијајући годинама бијеле дане за жуте паре.

Печалбарски се штеди превише, живи премало и размножава претјерано.

На све стране су опет сокаци и буџаци, авлије, и цените, и јабланови. Јабланови су овдје једина лијепа заостала реквизита с позорнице на коју је заувјек пала завјеса.

На крају једне улице, која иде право, појављује се као обала "Добре Наде" неколико стотина квадратних метара кемализма тешко отетих од кисмета, капитулација у чалми. Комад тврде земље на којој стоји тридесетогодишња република с лаицизмом и просвјетом.

Около - по махалама вуче се искидан ланац Отоманског Царства од Фатиховог мајског уласка на коњу и с мачем у Аја Софију - до бјекства посљедњих султана с цвикерима, по киши и у болничком фијакеру посљедње категорије.

Једрене ме испратило по мраку који се, као и свуда по касабама, ухвати одједном и стушти бјесомучно и са свих страна - и са европске и са азијске.

Тама полегне као дервишка џуба по кућама, по људима, по пословима, по покретима...

Исток и Запад заспију сваког акшама загрљени на ушћу Марице.

Само три црвена круга на зеленом.

Из Некролога једној чаршији

ŠTA KORISTITI KOD NEVOLJNOG MOKRENJA?

**Sim
Bex**

021/422-560
47-24-580
Vojvode Bojovića 4
21000 Novi Sad
e-mail: simbex@eunet.rs

BESPLATNI INFO TELEFON
0800 322-560